

Nr 54.

Av herr **Severin** i Gävle **m. fl.**, om pension åt förre vägarbetaren *J. A. Svensson*.

Jämlikt Kungl. Maj:ts kungörelse den 22 juni 1944 (nr 502) med föreskrifter angående pensionering av vissa f. d. arbetare vid vägväsendet kan pension beviljas dels arbetare i statens tjänst, som före den 1 januari 1944 innehaft anställning hos vägdistrikt och som sedermera vunnit mera stadigvarande arbetaranställning vid vägförvaltning, dels hos vägdistrikt före ovan nämnda dag anställd arbetare, som är född före den 1 januari 1884 samt kvarstått i anställning intill 1943 års utgång eller på grund av arbetsbrist permitterats av vägdistrikt under år 1943 och som sedermera ej vunnit arbetaranställning som nyss sagts. Pension må dock beviljas endast under förutsättning att arbetaren vid anställningens upphörande eller, i fråga om arbetare, som permitterats av vägdistrikt, vid tiden för permitteringen under en tid av sammanlagt minst 15 år, därav minst 12 år före fyllda 60 år, innehaft anställning i statens tjänst eller hos väghållningsdistrikt eller vägdistrikt eller ock hos entreprenör vid vägunderhållet och arbetet utgjort hans huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla.

Härutöver har Kungl. Maj:t, sedan riksdagen i skrivelse den 7 maj 1945 (nr 219) anmält sitt beslut i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pension till vissa f. d. arbetare vid vägväsendet jämte i ämnet väckta motioner, i skrivelse den 8 juni 1945 till statens pensionsanstalt för kännedom och efterrättelse meddelat förordnande, att pension enligt Kungl. Maj:ts kungörelse av den 22 juni 1944 (nr 502) kan utgå jämväl till sådana f. d. arbetare vid vägväsendet, som ha en sammanlagd anställningstid av minst 15 år, varav mindre än 12 år före fyllda 60 år.

Företvarande arbetaren hos vägförvaltningen i Gävleborgs län Johan Arvid Svensson, Fredriksfors, har icke kunnat göra framställning till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen om pension enligt nämnda kungörelse, enär det under hand inhämtats, att styrelsen icke ansåge sig kunna vidarebefordra ansökan till statens pensionsanstalt på grund av dels, att Svensson icke uppnått sammanlagd anställningstid av minst 15 år, dels att han ej efter förstatligandet vunnit mera stadigvarande anställning vid vägförvaltningen. En sedermera genom Svenska väg- och vattenbyggnadsarbetareförbundet den 7 februari till Kungl. Maj:t ingiven ansökan om pension har, enligt beslut av den 8 juni 1945, icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Av närslutna åldersbetyg framgår, att Svensson är född den 28 september 1878 och således 67 år gammal. Övriga bifogade intyg m. m. utvisa, att han under tiden 13 augusti 1924—30 december 1936 varit anställd 11 år 4 må-

nader vid Delsbo tingslags väghållningsdistrikt samt under tiden 15 januari 1937—10 oktober 1942 3 år 4 månader vid Hälsinglands nordöstra vägdistrikt, alltså summa 14 år 8 månader vid vägväsendet före förstattligandet. Vidare har Svensson under tiden 11 februari 1942—29 april 1942 varit anställd vid kungl. flygförvaltningens förråd i Delsbo samt under tiden 10—31 oktober 1944 hos vägförvaltningen i Gävleborgs län.

Vägförvaltningen har icke ansett sig kunna till alla delar godtaga den i intygen uppgivna anställningstiden. Beträffande det av chaufför K. S. Sandin utfärdade intyget av den 17 december 1944 ("uppgift rörande anställningsförhållandena för arbetare") har sålunda anförts dels att Sandin ej stått i befälsställning till Svensson och att intyget sålunda ej kan godkännas för här avsett ändamål, dels att den i intyget för åren 1937—1942 uppgivna tiden av 3 år 4 månader bör reduceras till 2 år 2 månader 2 dagar. Beträffande uppgiften i samma intyg för åren 1924—1936, enligt vilken Svensson var anställd i 11 år 4 månader, har vägförvaltningen icke kunnat bevisa någon oriktighet, utan endast framhållit som ett antagande, att ej heller denna anställningstid kan anses tillförlitlig, enär densamma ligger så långt tillbaka i tiden. Under sådana förhållanden synes den för åren 1924—1936 i intyget meddelade uppgiften förtjäna tilltro. I fråga om åren 1937—1942 utgör den av vägförvaltningen direkt kontrollerade anställningstiden närmare 1 år 2 månader kortare tid än den i intyget angivna, och med hänsyn tagen härtill skulle således Svenssons totala anställningstid hos väghållnings- och vägdistrikt uppgå till 13 år 6 månader.

Rörande det av förutvarande vägstyrelseordföranden Axel F. Rudolphi utfärdade intyget har vägförvaltningen påpekat, att detta icke angiver någon anställningstid, utan endast anställningsdata. Härtill kan anföras, att som komplement till förut nämnda intyg av K. S. Sandin, vari anställningstiden angivits, har f. d. vägstyrelseordförandens intyg sitt givna värde.

Ehuru Svenssons anställning — oavsett skiljaktigheterna i fråga om riktigheten av den i ovannämnda intyg uppgivna anställningstiden — icke uppgår till i pensionsbestämmelserna stadgad minimitid av 15 år, bör hans pensionsfråga icke därmed anses avfärdad. Hänsyn måste nämligen tagas till de i det följande anförda omständigheterna.

Det bör sålunda för det första beaktas, att Svensson under avsevärd tid varit sysselsatt inom vägväsendet men numera icke på detta arbetsområde kan erhålla försörjning. Sannolikt skulle Svensson, därest vägdistriktet även efter år 1943 handhaft vägväsendet, kunnat fortsätta ännu några år med i varje fall lättare arbete; i många fall tilläto nämligen vägdistriktet, att arbetare med på grund av hög ålder eller annan orsak nedsatt arbetsförmåga fick kvarstå i arbete, så länge arbetaren ansåg sig ha möjlighet därtill. Efter förstattligandet finnes sådan möjlighet endast, då det fattas en kortare tid innan arbetaren uppnår 15 års anställningstid eller i de enligt kungörelsen

nr 502: 1944 för högre pensionsbelopp erforderliga tiderna av 20 resp. 25 år. Om det fattas längre tid i minimitiden av 15 år, avskedas sådan arbetare det här gäller. Det kan som bevis härför nämnas, att Svensson beretts endast ca 20 dagars arbete efter förstaltligandet och att en av Svenska väg- och vattenbyggnadsarbetareförbundet till vägförvaltningen gjord framställning om Svenssons intagande i arbete — för att hans pensionsfråga skulle komma i bättre läge — avslagits.

För det andra bör det erinras om att genom Kungl. Maj:ts cirkulärskrivelse till länsstyrelserna år 1942 ävensom senare tillkommen lag (promulgationslagen) voro vägdistrikt, även om de så önskade, förhindrade att bereda pension eller understöd åt gamla och sjuka arbetare för tiden efter 1943.

Slutligen bör det beaktas, att de låga arbetsinkomster Svensson åtnjutit icke medgivit, att något därav kunnat sparas för ålderdomen, vilket jämte förut anförda omständigheter talar för skäligheten av att pension eller understöd i en eller annan form nu beredes honom.

Enligt kungörelsen 1944: 502 uppgår den lägsta pensionen till förutvarande arbetare hos vägdistrikt till 708 kronor om året. Å denna pension utgå ej några rörliga tilläggsförmåner. Med hänsyn härtill och då denna pension skulle utgå till vägarbetare med en anställningstid av mellan 15 och 20 år, synes pensionen i förevarande fall skäligen böra bestämmas till ett något lägre belopp, förslagsvis 636 kronor per år. Därest riksdagen skulle bifalla Kungl. Maj:ts förslag i proposition nr 5, att pensionen å 708 kronor till vägarbetare skall höjas med 60 kronor, torde samma höjning böra ske av den nu ifrågasatta pensionen.

Åberopande det anförda hemställes,

att riksdagen må medgiva, att Svensson må från och med den 1 januari 1946 under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 636 kronor, varå tilläggsförmåner ej må utgå.

Stockholm den 17 januari 1946.

Erik Severin,
Gävle.

Sigurd Lindholm.

Hildur Nygren.

I motionen åberopade intyg ha överlämnats till vederbörande utskott.